

Tør vi kalde det ordblindhed?

Det er mit indtryk, når jeg i mit arbejde som ordblindkonsulent, taler med folkeskolelærere, PPR konsulenter, og forældre til børn med læsevanskeligheder, at fagfolk ikke er så glade for at bruge begrebet ordblindhed

Karina Thøgersen

Man kalder det »*dyslektiske træk*«, eller »*du har nogle problemer som ordblinde har, men du er ikke ordblind*«. Hvorfor denne frygt for at kalde noget det er. Professionelle frygter at diagnosticeringen sætter et stempel på eleven, som eleven kan have svært ved at ryste af sig igen, – og at det vil følge eleven altid. Dette står i kontrast til at mellem 3-5% (lavt sat) af vores befolkning er ordblinde. Der siges også, at der ofte er omkring to elever i hver klasse som er ordblinde.

Hvis vi retter blikket på de anbefalinger Læseforsker Carsten Elbro giver: »*Det er praksis, der afgør, hvornår nogle læsevanskeligheder er så store, at de kræver opmærksomhed og måske særlig støtte. For når noget kræver opmærksomhed er det praktisk at give noget et navn*«, (Elbro, *Læsevanskeligheder*, 2007: 102)

Elbro påpeger, at når noget kræver ekstra støtte, er det praktisk at give det et navn, fx kan støtten være nødvendig pga. ordblindhed. I min optik, kan det, når professionelle ikke bruger begrebet ordblindhed, give nogle vanskeligheder for eleverne senere i livet. Og jeg synes det er en meget vigtig debat vi må tage. Nogle skoler har den holdning, at alt skal være

afprøvet inden der gives it-rygsæk til eleven. It-støtten sættes derfor først ind i klassetrin mellem 5. og 9. Klasse, hvis det overhovedet bliver anvendt, – ofte uden en egentlig diagnosticering, men bare en erkendelse af, at der var behov for ekstra støtte. Det svarer lidt til, at man sagde til et barn som har svært ved at se: »*Vi venter lige et par år, for at se om dit syn ikke bliver bedre. Vi vil lige se om det virkelig er briller du har brug for*«. Hvis man tænker på alle de synsindtryk dette barn går glip af i de år, kan man også let forestille sig, hvor megen lærdom et ordblindt barn vil gå glip af, i de år vi bruger på at finde ud af hvad problemet egentligt er.

Fra mit arbejde som ordblindelærer for unge, på VUC, oplever jeg, at konsekvenserne af en langsommelig reaktion på læsevanskeligheder, er en af årsagerne til, at vi har problemer med at få unge til at gennemføre en ungdomsuddannelse. De har for store såkaldte »huller« i deres viden. Der er så megen viden som skal samles op. For ikke at tale om det tab af selvværd der ligger i at føle, at man ikke er så klog som andre. Spørgsmålet er, om vi kunne reducere disse »videnshuller«, ved at give problemet et navn, og

løse problemet lynhurtigt med at give eleven en it-rygsæk, ligesom vi naturligvis giver børn briller, når de ikke kan se. Men det er fagkundskaben, som skal pege på disse behov. Så længe man bruger mange år på at afdække et tydeligt problem, er der lang vej til målet.

Kan vi ikke bare sige: »*Du har svært ved at lære at læse og skrive, du skal bruge en computer i din undervisning og til hjemmearbejdet*«. På samme måde som vi siger, du har svært ved at se, du skal have briller. Er det så farligt?

Skal vi ikke bare acceptere dette, som alle mulige andre skavanker, som kræver særlig støtte. De problematikker, det medfører, når vi ikke sætter ord på problemet er blandt andet:

- Når de unge skal til afgangseksamener. Får de så den nødvendige støtte, når læsevanskelighederne ikke er formuleret?
- Får de karakterer de fortjener, som muliggør at de kan gennemføre den uddannelse de drømmer om?
- Kan de unge ordblinde bruge it-hjælpemidler i ungdomsuddannelsen, hvis de ikke har været vant til det i folkeskolen?

- Kan forældre melde sig ind i ordblindeforeningen, og få den hjælp, støtte og viden som denne forening kan give, når deres børn tilsyneladende ikke er ordblinde?
- Når unge skal ind på en ordblindeefterskole, så SKAL der ligge en grundig undersøgelse og diagnosticering, for overhovedet at blive optaget. Ordblindeefterskoler er i den grad med til at støtte unge ordblinde i en ungdomsuddannelse. Men hvis problemet aldrig har været formuleret, hvordan kommer den unge så på en ordblindeefterskole?

Måske skal vi se anderledes på begrebet ordblindhed. Måske skal vi kalde det: »En dysfunktion, i forhold til det at lære at læse og skrive, som kræver ekstra hjælp og støtte, blandt andet i form af it-hjælpemidler«.

Vi ved alle, at it-hjælpemidler koster penge. Det er den enkelte folkeskole, som skal betale it-rygsækken, eller forældrene, og vi ved alle at folkeskoler er økonomisk trængte. Vi ved også at ordblindhed er arveligt, og at mange forældre til ordblinde slås med de samme problemer. Det kan have medført, at de heller ikke har fået den uddannelse, som de drømte om. Vi ved, at læsesvage før i tiden ofte fik ufaglært arbejde og står måske i dag uden arbejde, og kan derfor ikke betale for it-hjælpemidler selv. Det er paradoksalt at unge ordblinde, i ungdomsuddannelser, med lethed kan få bevilget en it-rygsæk via SU-styrelsen. Der burde være samme vilkår for ordblinde i folkeskolen. Det er i grundskolen grundviden skal tilegnes. Den viden som er grundlag for en ungdomsuddannelse. Men det går ofte tabt, dels pga. manglende diagnosticering af problemet, langsommelighed og økonomi.

Vi ved også, at det at arbejde med it-hjælpemidler kræver en særlig viden fra underviseren, og at det tager ekstra tid fra læreren. Disse elementer bør opprioriteres i folkeskolen.

Måske skal der oprettes en særlig pulje til ordblinde elever i folkeskolen, som fungerer med samme principper som SU-styrelsen gør i dag, for unge i ungdomsuddannelser.

Men tør vi give problematikken et navn?

Tør vi se ordblindhed, som en funktionsnedsættelse, af samme karakter som behovet for briller?

Karina Thøgersen
Lærer, læsepædagog,
cand. mag. Pæd. Stud.
ejer af Ordzonen og
forælder til en
ordblind teenagedatter
Teglhøjen 63
5690 Tommerup st. ■

www.magleby-efterskole.dk

Hovedvalgfag:

Dykning
Musik
Friluftliv
Kunst
Værksted

oplevelser, venskaber, tryghed
udfordringer, selvværd

revy, lejrskole, projekter

9. klasses afgangsprøve

Ordblindeefterskolen på Langeland
... et vendepunkt i livet

EFTERSKOLEN
Strand
PÅ DANEBOD

En efterskole på Als for normalt begavede unge, der har svært ved at læse og stave, og som har lyst til at komme på efterskole for at lære mere og få gode efterskoleoplevelser.

- 8., 9. og 10. klasse
- Mulighed for at aflægge Folkeskolens Afgangsprøve i alle fag (FSA) og 10. klasses afgangsprøve (FS10)
- Mange dansk-, engelsk- og matematiktimer på mindre hold
- Valgfag: drama, musik, udeliv, skoleavis, billedkunst, trædrejning, smedie, rollespil, m.m.
- Idræt: kajakroning, surf, rappelling, fodbold, volley, cykelcross og meget andet
- Fællesøvelser og oplevelser med emne- uger og skolerejser i Danmark eller udlandet

Efterskolen Strand
på Danebod
Færgevej 5, Fynshav
6440 Augustenborg
Tlf. 74422160

info@efterskolenstrand.dk
www.efterskolenstrand.dk